

Jonas Vehmonen

Kommunstyrelsen

Tillstyrkande av höjning av Käppalaförbundets låneram

Ärende

Käppalaförbundet har hemställt att ägarkommunerna utökar den befintliga låneramen för förbundet från 1 800 miljoner kronor till 2 700 miljoner kronor för att kunna möta förbundets kommande investeringsbehov. Investeringsbehovet uppstår med anledning av de investeringar som krävs för att uppfylla det nya verksamhetstillståndet. Hemställan kräver godkännande från samtliga elva medlemskommuner, däribland Danderyds kommun.

Kommunledningskontorets utredning i ärendet pekar på att låneramen behöver utökas med anledning av de investeringar som krävs för att uppfylla verksamhetstillståndet.

Kommunledningskontorets förslag till beslut

Kommunfullmäktige beslutar tillstyrka en höjning av Käppalaförbundets låneram med 900 miljoner kronor, från 1 800 miljoner kronor till 2 700 miljoner kronor.

Bakgrund

I skrivelse daterad den 26 juni 2020 har Käppalaförbundet gjort en hemställan till ägarkommunerna om att utöka den befintliga låneramen för förbundet från 1800 miljoner kronor till 2 700 miljoner kronor, för att kunna möta förbundets kommande investeringsbehov. Investeringsbehovet uppstår med anledning av de investeringar som krävs för att uppfylla det nya verksamhetstillståndet.

Käppalaförbundet har efter beslut i Mark- och miljööverdomstolen fått tillstånd till fortsatt och utökad verksamhet för att rena medlemskommunernas avloppsvatten. Samtidigt ställs krav på en kraftig skärpning av utsläppsvillkoren. Dom vann laga kraft 2019-06-25 och slår fast att Käppalaförbundet får sju års genomförandetid räknat från lagakraft för att ställa om reningsteknikerna innan nya utsläppsvillkor ska gälla.

Jonas Vehmonen

Det nya tillståndet medför omfattande investeringar i befintligt reningsverk. Investeringsutgiften är enligt framtagen förstudie översiktligt kalkylerad till 1 750 miljoner kronor. Denna siffra kan komma att revideras efter att principförslag, systemhandling och detaljprojektering har genomförts. Förbundet väljer därför att hemställa om en första höjning av låneramen som motsvarar lägsta krav enligt förbundsordningen för att i senare skede hemställa om slutlig låneram för avslutande av projektet.

Den utökade låneramen kommer enbart finansiera de investeringar som krävs för att uppfylla det nya verksamhetstillståndet.

I den preliminära tidplan som tagits fram för att säkerställa projektets finansiering är höjningen av låneramen uppdelad i två delar. I maj 2020 beslutade Käppalaförbundets förbundsfullmäktige att hemställa till medlemskommunerna om en höjning av låneramen med 900 miljoner kronor till totalt 2 700 miljoner kronor.

Den andra höjningen är planerad år 2022 och ska täcka avslutandet av tillståndprojektet. Enligt nuvarande förstudie uppgår den andra höjningen till 850 miljoner kronor vilket skulle resultera i en total låneram på 3 550 miljoner kronor, vilket inkluderar höjningen på 1 750 miljoner kronor.

I Käppalaförbundets förbundsordning stadgas att samtliga medlemskommuner ska ge sitt godkännande för att ändra förbundsordningen paragraf 14 lån. I förbundsordningen stadgas också att Käppalaförbundets styrelse enbart får fatta beslut om att påbörja investeringar vars finansiering ryms inom aktuell låneram de närmast följande tre åren.

Kommunledningskontorets utredning

Käppalaförbundet har beviljats fortsatt och utökad verksamhet av Miljöprövnings-delegationen (MPD) inom Länsstyrelsen i Stockholms län. Beslutet medför att en fungerande avloppsvattenrening säkerställs för förbundets medlemskommuner under de kommande 25-30 åren, samtidigt som de krav som ställs på verksamheten enligt miljöbalken och andra speciallagar och förordningar uppfylls. Arbetet med ett nytt verksamhetstillstånd påbörjades år 2008 med tekniska utredningar som sedan följdes av en juridisk tillståndsprocess under åren 2015-2019. Ett projekt med namnet ”Omställning till nytt verksamhetstillstånd (Käppala 900 k)”, nedan benämnt ”Käppala 900 k”, har därefter initierats för att genomföra de nödvändiga omställningarna av anläggningarna som krävs i det nya verksamhetstillståndet.

I Miljöprövningsdelegationens beslut ges sju års genomförandetid innan nya utsläppsvillkor ska gälla för de halter av näringsämnen kväve, fosfor och syreförbrukande ämnen (BOD₇), som släpps ut i Östersjön. Åtgärderna i

Jonas Vehmonen

befintliga anläggningar är omfattande och enbart projektering bedöms ta cirka tre år. Samtidigt krävs att Käppalaverket är i full drift och kan rena avloppsvatten i enlighet med nuvarande utsläppsvillkor under tiden för genomförandet.

För att finansiera de investeringar som krävs måste Käppalaförbundet ta upp nya lån och den maximala låneram som medlemskommunerna har godkänt i Käppalaförbundets förbundsordning måste utökas. I nuläget är den totala kostnadsbedömningen 1 750 miljoner kronor. Denna siffra kan komma att revideras efter att systemhandling och detaljprojektering har genomförts. Förbundet väljer därför att hemställa om en första höjning av låneramen med 900 miljoner kronor som motsvarar kraven i förbundsordningen, för att i senare skede hemställa om slutlig låneram för avslutande av projektet.

Utöver projektets tidplan löper flera parallella aktiviteter som måste synkroniseras med projektets framdrift. Framförallt är det av yttersta vikt att tidpunkterna för beslut om utökad låneram och förankringsprocessen med Käppalaförbundets medlemskommuner hålls för att kraven på sju års omställning ska kunna uppfyllas.

Kommunledningskontorets yttrande

Med grund i de bifogade handlingarna till ärendet så kan kommunledningskontoret konstatera, att behov av att utöka låneramen för Käppalaförbundet beror på de investeringar som krävs för att uppfylla verksamhetstillståndet.

Existerande lagstiftning tillsammans med rådande befolkningsökning resulterar i att ingen annan rimlig valmöjlighet finns utöver att acceptera det nu givna verksamhetstillståndet. En situation där Käppalaförbundet inte längre medges en ökad avloppsvattenmängd skulle få allvarliga konsekvenser för förbundets medlemskommuner då dessa blir skyldiga att lösa avloppsvattenfrågan själva eller riskerar åtal för brott mot miljöbalken och EU:s ramdirektiv för vatten. Sverige har under 2019 blivit stämt i EU-domstolen då ett tiotal kommuner uppvisat undermålig avloppsvattenrening där mycket stora vitesbelopp och skarpa förelägganden har delats ut.

Ekonomiska konsekvenser

För medlemskommunerna gäller att de endast ansvarar för sin andel av förbundets tillgångar och skulder. Andelstalet fastställs varje år i samband med årsredovisningen och bygger på summan av kapitalavgifter som respektive kommun betalat in till förbundet från det att kommunen blev medlem i förbundet. Danderyds ekonomiska ansvar uppgår till kommunens andelstal i förbundet. En höjning med 900 miljoner kronor motsvarar 66,8 miljoner kronor beräknat utifrån Danderyds andelstal för 2019 (7,4 procent).

Jonas Vehmonen

Totalt skulle Danderyds ekonomiska ansvar uppgå till 129,9 miljoner kronor av den slutliga planerade höjningen på 1 750 miljoner kronor.

Johan Lindberg
KommundirektörBjörn Wallgren
Ekonomichef

Handlingar i ärendet

1. Tjänsteutlåtande, Svar på hemställan om utökad låneram för Käppalaförbundet
2. Hemställan om utökad låneram - Danderyd
3. Andel av skulder och tillgångar
4. Protokollsutdrag § 9 förbundsfullmäktige 2020-05-19
5. Utökad verksamhet i Käppalaförbundet - sammanställning av tillståndprojektet
6. Käppalaförbundets förbundsordning

Expedieras
Käppalaförbundet
Tekniska nämnden